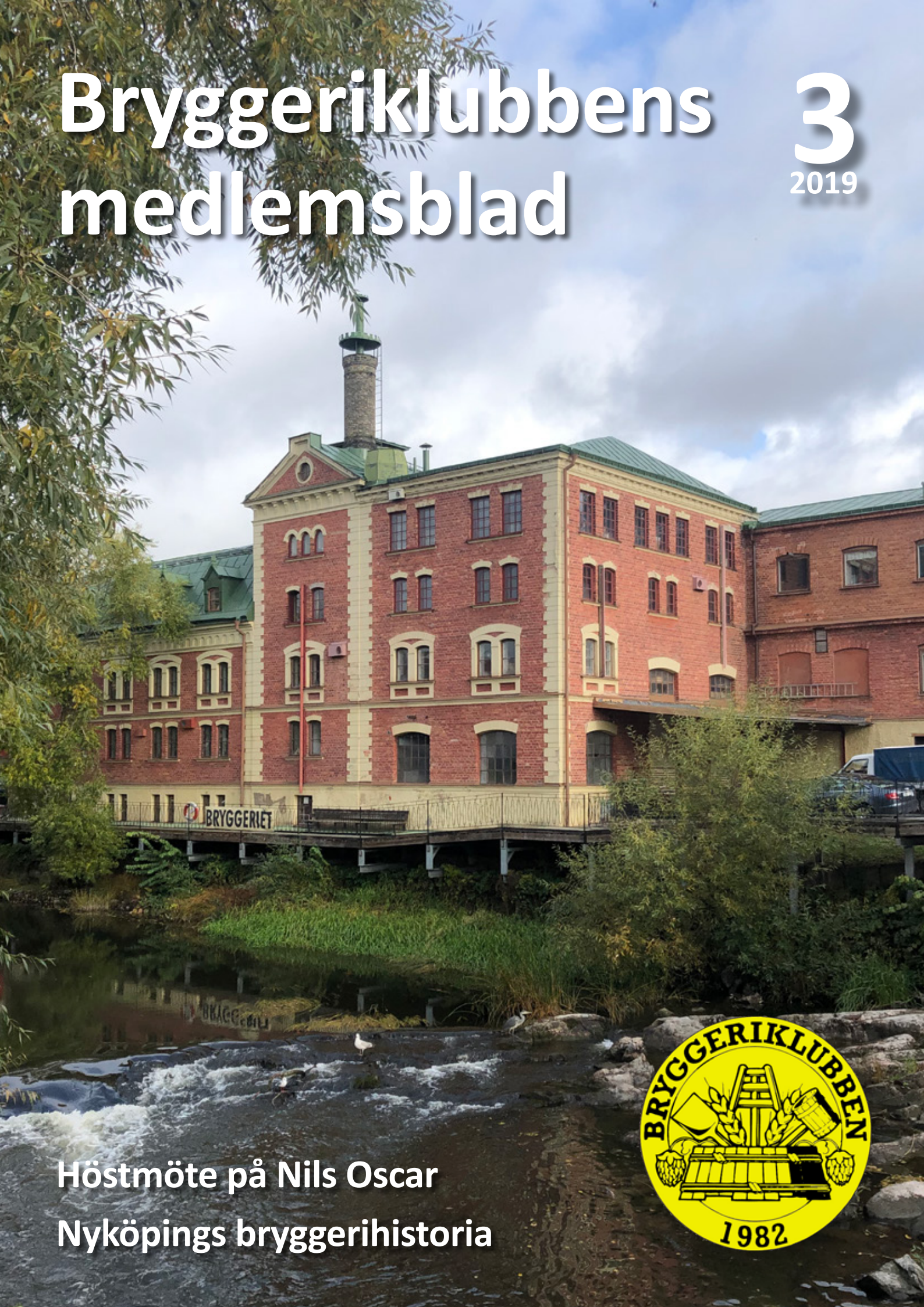

Bryggeriklubbens medlemsblad

3
2019

Höstmöte på Nils Oscar
Nyköpings bryggerihistoria

Bryggeriklubben

Föreningen för samlare och bryggeriintresserade.

Klubben bildades 1982 och består av personer bosatta i Norden med ett aktivt intresse för bryggeriindustrin.

Styrelse

Ordförande: Magnus Karlsson
Kanonvägen 7, 792 96 Våmhus
Tel: 070-33 07 026

Kassör: Per-Olof Ström
Trandaredsgatan 99, 507 61 Borås
Tel: 033-15 52 23, 070-212 52 23

Sekreterare: Anders Forsell
Skogsmossen 434, 732 72 Fellingsbro
Tel: 070-720 74 90

Redaktör: Henrik Josefsson
Barnängsgränd 6, 116 47 Stockholm
Tel: 070-759 19 35

Webbansvarig: Claes Svensson
Ekedalsvägen 119, 177 59 Järfälla
Tel: 070-445 24 58

Framsidan:

Nyköpings Bryggeri
vid Nyköpingsån,
oktober 2019.

Foto: Henrik Josefsson

Medlemsavgift:

Samlande medlem
300 kr/år

Stödjande medlem
200 kr/år

Sponsor
300 kr/år

Kontakta styrelsen: info@bryggeriklubben.se

Webbplats: www.bryggeriklubben.se

Bankgiro: 5304-6942

Kontonummer (Swedbank):
8032-5, 4067844-3

Medlemsbladet
utkommer med
fyra nummer per år.

Manusstopp:
1/3, 1/6, 1/9 och 1/12

Höstmöte i Nyköping

TEXT OCH FOTO: CLAES SVENSSON

När luften börjar svalna och mörkret faller tidigare och tidigare då vet man att hösten är i antågande. Det kan vara skönt att få stanna inne och hålla sig borta från allt regn och rusk som pågår där ute.

En annan sak som man kan vara säker på är att Bryggeriklubbens höstmöte också är bara runt hörnet. En riktig höjdpunkt för de flesta medlemmar. Hösten 2019 var som tur var inget undantag. Denna gång var vandrarhemmet Nyköping inbokat, precis bredvid Nyköpingshus där ett känt gästbud ägde rum för 700 år sedan. Den gången slutade inte festen så trevligt för några av de inbjudna gästerna. Bryggeriklubbens träff däremot både startade och avslutades med flaggan i topp. Vandrarhemmets 1700-talsbyggnad passade oerhört

fint för detta kuriosastinna sällskap. Den här gången hade PO och Sivan kallat in fler familjemedlemmar som kunde ta hand om gästerna, vilka anlände en efter en redan på fredagskvällen. Det var kära återseenden av många gamla bekanta.

Fredagskväll på vandrarhemmet

Många var också sugna på en tradition som går av stapeln på fredagskvällen, då det nämligen brukar vara dags för lite ölprovning. Folk tar med sig drycker från när och fjärran. Själv hade jag släpat med lite brygder från Färöarna, några andra hade med nyheter från Danmark och Norge och ytterligare lite obskyra svenska mikrobryggda öl. Alla smakar inte som fullpoängare, men det är kul att sitta

och snacka lite i goda vänners lag.

Lördag morgon startade lugnt och skönt med en trevlig frukost tillagad av hela familjen Ström. Bara ett stenkast ifrån vandrarhemmet var ett nytt bryggeri under konstruktion, Nyköping Brewing Company. Ölen fanns redan ute på restauranger i staden, men det var ingen produktion i bryggeriet ännu, så dit får vi åka någon annan gång.

Gott humör på Nils Oscar

Vårt besök den här gången skulle tilldra sig på det "gamla" bryggeriet i staden, Nils Oscar.

Där har vi gjort besök förut, för ca 10 år sen. Denna dag hade vi glädjen av att få Robert Pettersson som ciceron. Först fick vi reda på en del fakta om bryggeriet som från början startade upp som Kungsholmens Kvartersbryggeri i Stockholm i slutet av förra seklet. Lundgrens lager var en av de första produkterna som de ölentusiastiska pionjärerna bryggde. Så småningom tog Karl-David Sundberg över ägandeskapet och efter några flyttar hit och dit och namnbyten här och där så fick bryggeriet sitt nuvarande namn Nils Oscar efter ägarens farfar och barndomsidol från Brändön i Norrbotten.

Ett nytt taproom var under uppbyggnad, men vi tog plats i det gamla ölprovningsrummet. Det var kanske lite trångt därinne i köket, men humöret kunde inte vara bättre allteftersom deltagarna fick provsmaka de goda dryckerna från bryggeriet. Allt ifrån den bästsäljande Södermalmspilsner till årets Winter Edition samt 2012 års julöl.

Robert Pettersson berättar om bryggeriet och bjuder på öl.

Ett bord utanför bryggeriet påminner om Nils Oscars ursprung som Stockholmsbryggeri - Kungsholmens Kvartersbryggeri på 90-talet.

Klubbens medlemmar utforskar bryggeriets inre, iklädda de obligatoriska men eleganta dräkterna.

Vi smakade Barley wine och Imperial stout, mörkt och ljust, rökigt och sött. 12 eller 13 olika sorter dukades fram och de flesta smakade mycket bra enligt min mening. Det var väl bara Julmörker som kändes lite vattnig, men det berodde kanske mest på att den intogs i fel ordning.

En titt på bryggeriet

För att komma in i själva bryggeriet och se hur verksamheten såg ut var vi till de flestas stora lycka tvungna att klä på oss eleganta huvud- och kroppsskydd. Med blåa små mössor och vita rockar gled vi runt inne bland jästankar och råvarulager.

Därinne fick vi ett smakprov av årets julöl, om jag inte minns fel, direkt från tanken. Den som

tittade sig ordentligt omkring kunde se några experimentbryggningar i småkärl också, men det lovade vi att inte berätta något om.

2018 bryggde Nils Oscar 1,2 miljoner liter öl och en del exporteras också till några länder i Europa, men också så långt som till Sydamerika.

Nöjda och glada stegade vi efter ett par timmar tillbaka till vandrarhemmet för att förrätta den sedvanliga auktionen. Utropare var som vanligt den eminente Sören Clavebring som svingade klubban bland glas och lektyr, etiketter och underlägg. Mycket blev sålt och klubben fick in en slant från försäljningarna av saker som skänkts.

Bytesmöte och hemresa

Därefter byttes det grejer med varandra ända in till småtimmarna och de som inte fick nog under kvällen fortsatte morgonen efter. På söndagen var det åter dags att styra kosan hemåt, lite trötta kanske, men ändå belåtna efter en trevlig samvaro i Nyköping. För nu var allting slut för den här gången, eller? Nja, innan hemkomst hann en karavan av brewerianer styra sina kärror till Trosa, efter ett tips som florerade om att det finns en specialfolkis på Ica i Världens ände.

Ja, jakten efter nya objekt stannar aldrig upp och till våren syns vi igen någonstans i vårt avlånga land för att träffa nya och gamla samlarvänner.

*Auktionsförrättare Sören Clavebring i en actionpackad ögonblicksbild från lördagkvällens auktion. Någon har ropat in ett tillskott till samlingen och det är bråddelar av en sekund tills klubban faller. Strax bakom skymtar artikelförfattaren, redo att leverera objekt till lyckliga köpare och längst till höger övervakar kassör PO Ström situationen.
Foto: Henrik Josefsson (som förde protokoll, men passade på att ta en bild.)*

*Ur tidningen
Dalpilen
11/5 1900.*

Foto: Henrik Josefsson

Nyköpings bryggerihistoria i korthet

TEXT: HENRIK JOSEFSSON

Personalen på Gribergska bryggeriet (senare Nyköpings bryggeri AB) år 1904. Det är antagligen den dåvarande bryggmästaren Waldemar Sundell som står i mitten av bilden, klädd i mörk kostym och kubb.

Fotograf: Carl Jette. Ur Sörmlands museums samlingar.

Precis som för de flesta svenska städer nu för tiden kan Nyköpings bryggerihistoria delas in i två perioder. Den gamla med Gribergs och Lindebergs bryggerier som slås ihop till Nyköpings bryggeri AB, och den nya med Nils Oscar och numera även Nyköping Brewing Company. Och mellan de båda perioderna en lucka utan bryggerier på nästan 40 år. Men kanske den första gången som öl nämns i samband med Nyköping är en ödesdiger vinterdag för 700 år sedan...

I likhet med härvarande
öltappning från Andersons Bryggeri-Bolag i Norrköping säljer undertecknad Bayerskt öl till 6 kr. pr 100 halfbuteljer.
(T. v. 4716) **Nyköpings Bryggeri.**

Med anledning af en i Norrköpings Tidningar förekommande annons undertecknad »Nyköpings Bryggeri» få vi härmed tillkännagifva, att vi uti Nyköping hvarken haft eller innehafva någon öltappningsaffär.
Norrköping i Maj 1883.
(T. v. 4842) **Andersons Bryggeri-Aktiebolag.**

Förvirrande annonser i Norrköpings Tidningar 29/9 1883.

1317 – I december bjuder Kung Birger Magnusson in sina bröder och rivaler Erik och Valdemar till slottet Nyköpingshus för att "dricka jul". Bröderna tänker på de skummande sejdlarna med julöl och struntar i varningssignalerna. Det som kommer att bli känt som "Nyköpings gästabud" slutar inte väl för Erik och Valdemar. Ölet blir brödernas fall.

1856 – Lindebergs Ångbryggeri grundas av handlanden Gustav Albert Lindeberg.

1883 – Gribergs bryggeri, även känt som Nyköpings bryggeri, grundas av Per Adolf Griberg.

1887 – Gribergs får nya för tiden toppmoderna bryggeribyggnader i tegel. Arkitekt är den tyske ingenjören Alwin Jacobi (1854–1905) som också ritade det Lindebergska Ångbryggeriet på Västra Trädgårdsgatan i centrala Nyköping (Numera Pensionärernas Hus). Förutom de båda Nyköpingsbryggerierna medverkade Jacobi i konstruktionen av bryggerier i hela landet. Till exempel Stockholmsbryggerierna Nürnbergs, Neumüllers, C G Piehls, S:t Eriks samt Münchenbryggeriet. Dessutom Alingsås bryggeri, Umeå Ångbryggeri, Nordstjernans bryggeri i Sundsvall, Lyckholms bryggerier i Göteborg, och Bayerska bryggeriet i Växjö.

1887 - Otto Lindeberg tar över sin far Gustaf Albert Lindebergs bryggeri – Lindebergs Ångbryggeri på Västra Trädgårdsgatan. Efter en modernisering på 1880-talet var bryggeriet ett av Nyköpings mest betydande företag.

1891 – Sonen Alexius Griberg tar över Gribergs bryggeri när fadern Per Adolf dör, 55 år gammal.

1901 – Alexius Griberg dör efter tio år

I handelsregistret för Nyköping har denna dag antecknats:

att Pehr Adolf Griberg ämnar under firma **Nyköpings Bryggeri** härstädes fortfarande utöfva bryggerirörelse;

Ur Post- och Inrikes Tidningar 2/6 1888.

vid rodret på Gribergs bryggeri, bara 34 år gammal. Bryggmästare Waldemar Sundell, från bryggeriet Nordstjernen i Skövde, tar över.

1905 – Aktiebolaget Nyköpings Bryggeri AB bildas efter mycket bråk och rättgångar genom att stadens båda stora bryggerier, Lindebergs och Nyköpings bryggeri (Gribergs/Sundells bryggeri), slås ihop. Verksamheten koncentreras till bryggeriet vid ån. Otto Lindeberg blir det nya bolagets VD, och har den posten ända fram till 1937. Dessutom är han bolagsstyrelsens ordförande i ytterligare tio år. Bryggeridirektör Otto Lindeberg var en av tidens mäktigaste män i staden och kallades "Nyköpingskungen".

1906 – All verksamhet upphör vid Lindebergs Bryggeri. Bryggandet har upphört redan året innan.

1949 – AB Stockholms Bryggerier fortsätter sin expansion söderut och tar över Nyköpings Bryggeri.

1955 – Nyköpings Bryggeri får ett nytt bryggverk, som tidigare varit installerat på Grönskogs Bryggeri i Nybro.

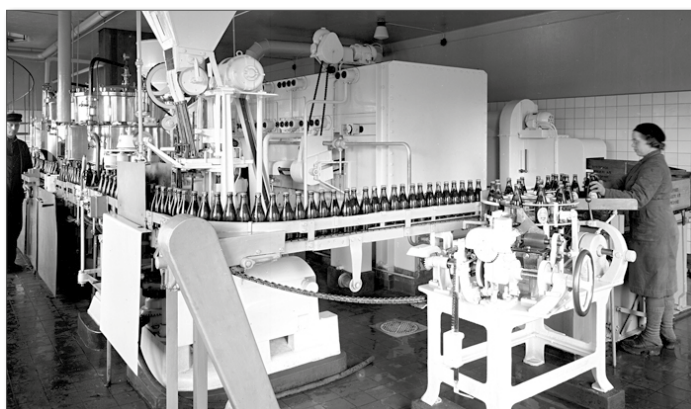
1964 – Nyköpings Bryggeri blir en del av Pripp-bryggerierna AB.

1969 – Driften läggs ned vid Nyköpings Bryggeri den 7 mars. Området står tomt i många år.

1996 – Nyköpings kommun satsar på att göra det gamla Nyköpings Bryggeri till ett kulturcentrum. Lokalerna byggs om för att passa nya verksamheter, men exteriört lämnas bryggeriet i princip oförändrat. Numera har ett stort antal hantverkare och konstnärer sina verksamheter i det gamla bryggeriet.

*Lastbryggan på Nyköpings Bryggeri 1945.
Ur Sörmlands museums samlingar.*

*Nyköpings Bryggeri 1965.
Ur Nyköpings kommuns bildarkiv.*

Dessutom finns ett galleri och en liten konsthall.

1996 – Kungsholmens Kvartersbryggeri startas av sju ölentusiaster och hembryggare på Kungsholmen i Stockholm, med Håkan Lundgren och O.P. Vikström i spetsen. Båda var 1985 med och startade Svenska Ölfrämjandet. Första ölet blir Lundgrens Lager och bryggeriet blir en av pionjärerna i den nya vågen med svenska mikrobryggerier.

1998 – Kungsholmens Kvartersbryggeri köps av Karl-David Sundbergs Tärnö Bryggeri & Bränneri. Bryggeriet byter namn till Nils Oscar.

2000 – Nils Oscars Barley Wine blir det första svenska hantverksölet som får pris i World Beer Cup – världens största öltävling.

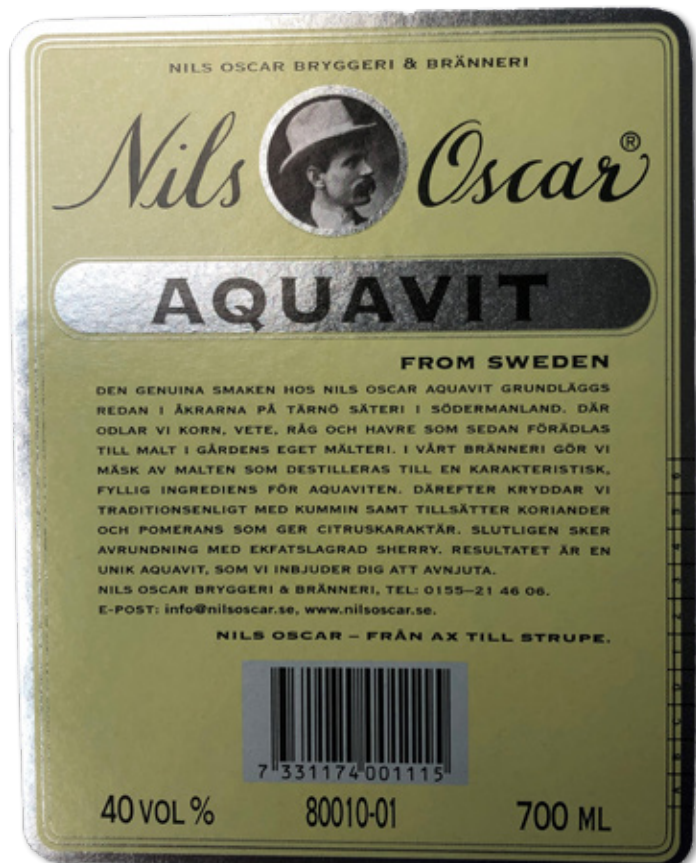
2006 – Nils Oscar växer ur lokalerna på Kungsholmen i Stockholm och flyttar till det tidigare vattenverket Fruängskällan i Nyköping, där företaget tidigare haft sprittillverkning. Ölet flyttar in och spriten flyttar till Tärnö säteri utanför Nyköping.

2013 – Nils Oscar når sin maxkapacitet på en miljon liter och expanderar för att kunna öka produktionen.

2016 – Karl-David Sundbergs döttrar Anna Sundberg, Karin Wikström och Maria af Jochnick tar över Nils Oscar.

2017 – Nils Oscar lägger ner spritproduktionen efter 18 år för att enbart satsa på öl.

2017 – Det nya Nyköpingsbryggeriet Nyköping Brewing Company brygger sina första öl på Wermlands Brygghus i väntan på ett eget bryggeri. Bakom

bryggeriet står den tidigare Nils Oscar-vd:n Jonas Kandefelt och Sasse Sepehrazar som driver restaurangen Ät i Nyköping.

2019 – Bryggaren Patrick Holmqvist börjar på Nyköping Brewing Company den 1 augusti. Patrick kommer från Nils Oscar och var med redan på Kungsholmens Kvartersbryggeri där han började 1997.

Den 27 november kommer de första tankarna på plats på Nyköping Brewing Companys bryggeri i Sörmlands museums tidigare konsthall vid Nyköpingshus. Den 4 december är bryggeriet på plats. I skrivande stund jobbas det för fullt på Nyköpings senaste bryggeri så att ölbryggandet ska kunna komma igång i de nya lokalerna.

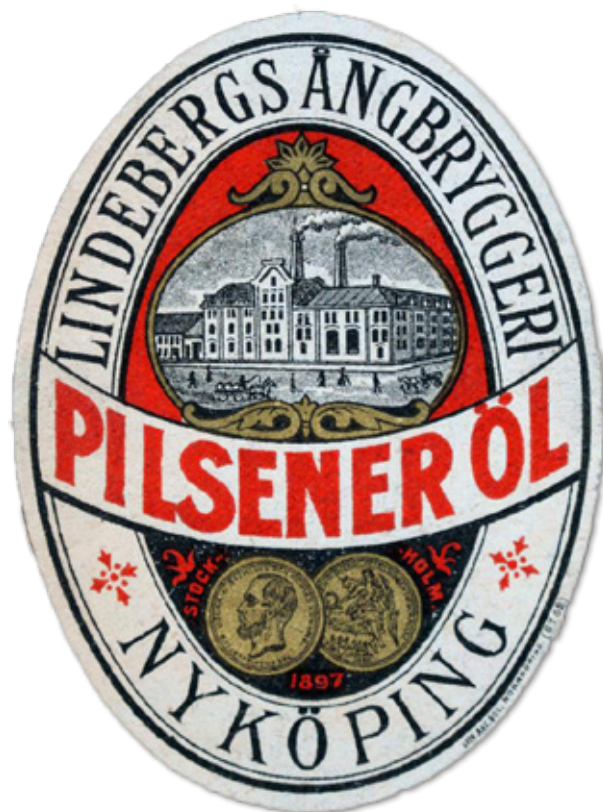

Nyköpings pilsneretikett

Det nybildade Nyköpings bryggeri AB lånar etikettdesignen från ett av de två bryggerier som slås ihop 1905 - Lindebergs Ångbryggeri.

Bryggeribyggnaden byts ut, men medaljen från Stockholmsutställningen 1897 hänger med av bara farten. Medaljen respektive byggnaden på de nya etiketterna tillhör ju faktiskt de två tidigare konkurrenterna på Nyköpings ölmarknad. Medaljen delades ut till Lindebergs Ångbryggeri 1897 och byggnaden är ju Gribergs gamla bryggeri.

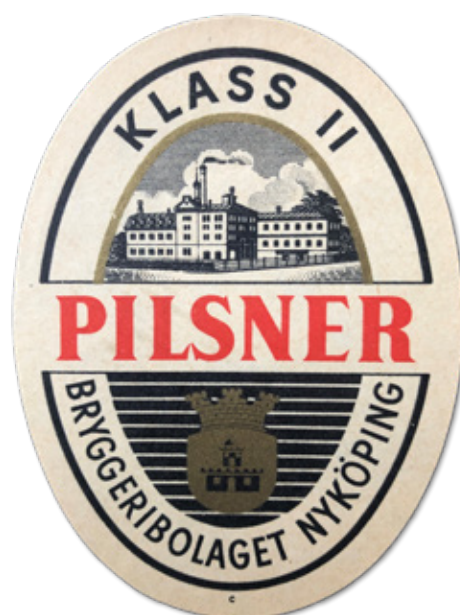
Bryggeriet i grannstaden Oxelösund ingick i samma koncern som Nyköpings Bryggeri AB och fick också pilsneretiketter som baserades på de gamla etiketterna från Lindebergs Ångbryggeri.

Originalen. Byggnaden på etiketten är Lindebergs Ångbryggeri på Västra Trädgårdsgatan i centrala Nyköping. Medaljen med Oscar II:s profil delades ut till bryggeriet på Stockholmsutställningen 1897.

Efter sammanslagningen byts byggnaden ut. Medaljen får vara kvar...

...men även den försvinner till slut från senare etiketter och byts ut mot Nyköpings stadsvapen.

Nyköpings bryggeri är ett av Sveriges vackraste, där det ligger vid Nyköpingsån. Byggnaderna fick vara kvar tack vare att kommunen satsade på att hitta nya verksamheter som kunde flytta in, efter att bryggeriet lades ned 1969. Exteriört är området mycket välbevarat och är väl värt en omväg för den bryggerihistoriskt intresserade.

FOTO: HENRIK JOSEFSSON

I likhet med härvarande öltappning från Eskilstuna Bryggeriaktiebolag, säljer undertecknad Bayerskt öl till 6 kr. pr 100 halfbuteljer.
Nyköpings Bryggeri.
(1320)

Ur Eskilstuna Tidning 4/8 1883

I handelsregistret för Nyköping har den 30 November 1891 antecknats, att Sofie Amalia Griberg och Per Alexius Griberg fortsätta under oförändrad firma den bryggerirörelse, som numera afidne Pehr Adolf Griberg i lifstiden under firma **Nyköpings Bryggeri** härstädes idkat; och eger Per Alexius Griberg ensam rätt att teckna firman.

Magistraten.

Ur Post- och Inrikes Tidningar 12/12 1891

Dödsfall.

P. A. Griberg. †. Från Nyköping telegraferas den 13 mars: I dag på midnatten afled härstädes ägaren af Nyköpings bryggeri, bryggaren **P. A. Griberg**, i en ålder af 34 år.

Han tillhörde flera år stadens drätselkammare.

Han sörjes närmast af maka, född Nordqvist, bördig från Ronneby, samt två små barn.

Ur Aftonbladet 13/3 1901

Olyckshändelse. Bryggeriarbetaren

å Nyköpings bryggeri Ax. B. Larsson var i tisdags sysselsatt med att invändigt torka ett större öfverbyggt kar, i hvilket man genom en lucka upptill går ned på en stega. För torkningen användes en särskildt konstruerad spritlampa. Under det L. sysslade härmed, exploderade lampan och L. fick den brinnande gasen rakt i ansigtet. På hans skrik tillskyndade i närheten varande personer. Med deras hjälp kunde L. befrias ur karet och fördes genast till lasarettet. Ehuru förfärligt bränd i ansigtet, äro dock ögonen lyckligtvis oskadda, och man hoppas att L. snart skall repa sig. L. är i likhet med öfriga arbetare å bryggeriet olycksfallsförsäkrad för 1 000 kr.

Ur Eskilstuna Tidning 13/5 1884

En långfingrad gynnare.

För stöld häktades i Nyköping i lördags förre handelsbokhållaren G. B. Bergqvist, född 1858 i Lunda socken och senast skriven vid Mosstena i Bålinge. Det var han, som i förra veckan stal en öfverrock vid Stigtomta järnvägsstation. Sedan hade han fått bo ett par dagar hos en släkting i Nyköping, men lönade välviljan med att från honom tillgripa en tiokronesedel. Och i lördags tog han från en Nyköpings bryggeri tillhörig ölvagn 4 halfvor öl. Detta sistnämnda föranledde hans anhållande, hvarefter han erkände sina öfriga förseelser, berättar S. L. T.

Ur Eskilstuna Tidning 8/11 1899

Malt,

tillverkad af 1:ma skänst korn, till salu på
Nyköpings Bryggeri.

Ur Stockholms Dagblad 17/9 1892

Dalkullor.

Två arbetsamma, ordentliga och duktiga dalkullor erhålla stadigvarande anställning vid Nyköpings bryggeri i Nyköping.

Anmälan hos **Stadsfiskalen Holm i Falun.**

(4350)

Ur Dalpilen 15/9 1899

Per Adolf Griberg, bryggare, † i Nyköping den 3 d:s, 55 år.

Den afidne, som i slutet af 1870-talet öfvertog efter bryggaren V. Thålin »Nyköpings Bryggeri», lyckades genom omtanke och skicklighet upparbeta och utvidga denna afår till ett för våra småstäder icke vanligt omfång. Hans dugande insikter på olika områden togos ock i anspråk inom det kommunala lifvet, där han tillhörde stadsfullmäktige, stadens drätselkammare, fattigvårdsstyrelsen, brandstodskomiteén m. m. Han sörjes närmast af maka och en son.

Ur Eskilstuna Tidning 8/9 1891